

**Výročná správa obce Turecká
za rok 2022**

Identifikačné údaje obce

Názov: Obec Turecká
IČO: 00648183
DIČ: 2021095538
Sídlo: Obecný úrad, 976 02 Turecká 341
Právna forma: Obec
Dátum vzniku: 01.01.1991

Identifikácia vedúcich predstaviteľov a organizačná štruktúra

Starostom obce je Ivan Janovec

Obecné zastupiteľstvo:

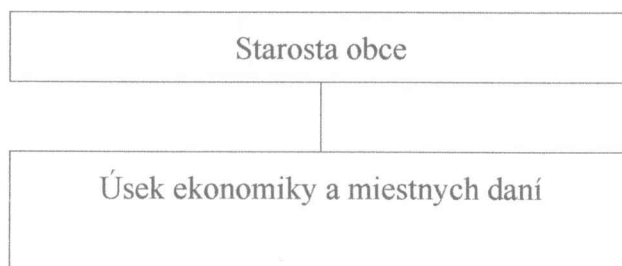
Zástupca starostu: Ing. Branislav Rýs, od 22.11.2022 – Ing. Milan Cisárik

Poslanci obecného zastupiteľstva: Ján Turčan, Ing. Milan Cisárik, Stanislav Jasenský,
Ing. Mária Janovcová Homolová, Branislav Rýs

Poslanci obecného zastupiteľstva od 29.10.2022: Ing. Milan Cisárik, Monika Danková,
Ing. Mária Janovcová Homolová, Ján Turčan,
Mgr. Zdenko Vacke

Hlavný kontrolór obce je Ing. Zuzana Zánová

Organizačná štruktúra obecného úradu:

Úvodné slovo starostu obce

Čas je neúprosný a bezprostredne po uplynutí predchádzajúceho roku hodnotíme, čo sa za posledný rok stalo, čo sa nám podarilo v našej Tureckej urobiť a kto najviac podal pomocnú ruku, keď to bolo potrebné.

Začíname nový rok a ako to už na začiatku roka býva, dávame si nové predsavzatia. Meníme sny, túžby, názory, požiadavky na život. Nevieme, čo nás v tejto ťažkej dobe čaká. Chcel by som Vás povzbudiť. Snažme sa byť lepšími a jeden k druhému tolerantnejšími, lebo len tak môže byť nový rok 2023 lepší. Vzájomná tolerancia, rešpekt názorov a poriadok vo všetkých oblastiach života je mojim krédom v tomto roku

Spomeniem príbeh malého chlapca, ktorý sa pred sviatkami opýtal svojej mamičky, čo by si ona najviac priała na Vianoce. Odpovedala, že zdravie, aby nikto na budúci rok nikomu nechýbal, aby stolička pri štedrovečernom stole neostala prázdna. Chlapček nechápavo krútil hlavou, ale neskôr si uvedomil, že keby jeho mamička ochorela a nebodaj by ju stratil, jeho život by prestal mať zmysel. Preto po čase uznal, že si mamička želala to najdôležitejšie v živote a to zdravie.

Zdravie každého z nás je jeden z veľmi dôležitých aspektov života. Preto prikladám dôraz o starostlivosť a zdravie svojich najbližších, aby sme sa mohli pri oslavách jubilantov našej obce stretávať v čo najväčšom počte. Aby ani jedna stolička v žiadnej rodine pri stole neostala prázdna.

Teraz sa poohliadneme v spomienkach na minulý rok 2022.

Začiatok roku nám počasie nepriało, aj keď napadlo trochu snehu, prišlo oteplenie a dážď.

Starosta obce zabezpečil všetky potrebné stanoviská a vyjadrenia kompetentných inštitúcií k projektu dopravy a parkovania v obci. 16.12.2021 sme mohli začať s prevádzkovaním obecného parkoviska a jeho spoplatnení parkovacím automatom. Vytvorili sme si tak ďalšiu možnosť z vlastných zdrojov príjmu pre nás všetkých. Táto náročná aktivita postupne prináša príjem do rozpočtu obce na výdavky spojené so zimnou aj letnou údržbou obecných ciest a spomínaného parkoviska.

Tradičné Krňačkové preteky ani Halušky FEST Turecká sa ani v roku 2022 neuskutočnili z dôvodu obmedzení, ktoré doznievali na nás všetkých a negatívne ovplyvňovali spoločenský život.

Vo februári sme sa svojpomocne pustili do potrebnej rekonštrukcie kuchyne v kultúrnom dome.

Čistenie cesty od zimného posypu je našou každoročnou aktivitou. Týmto ďakujem obyvateľom obce, ktorí čistili cestu od posypu. Posyp je potrebný na posýpanie vedľajších komunikácií v zimnom období, ktoré je k dispozícii na skládke v Hornej Tureckej každému v prípade potreby. Úprava prírodných zdrojov vody je jedna z veľmi dôležitých aktivít ľudí, ktorým záleží na spoločných hodnotách.

Jednu z ďalších takýchto úprav zrealizovali PRAMENŤ TEPLICA poniže Doliny blízko hlavnej cesty Malej Tureckej.

V júni sa stretli dobrovoľní hasiči obcí Turecká, Staré Hory, Motyčky, Dolný Harmanec a Špania Dolina na spoločnom cvičení pri vodnej nádrži na Salaškách.

Zo získanej dotácie Ministerstva vnútra sme pokračovali realizáciou nového kúrenia v budove Hasičskej zbrojnice – Obecného úradu. Ide o zabezpečenie vykurovania v celej budove a temperovanie aj v priestore garáže hasičského vozidla IVECO Daily.

Opravu výtčkov Hornej Tureckej sme zvládli svojpomocne asfaltom.

V auguste sme realizovali vodorovné dopravné značenie na parkovisku a zvislé značenie v niektorých častiach obce z dotácie Banskobystrického samosprávneho kraja – Ďakujeme poslancom BBSK za podporu našich žiadostí. Sú mimoriadnym prínosom pre malé obce ako je tá naša. Veríme, že budeme úspešní aj v budúcnosti, aj keď v súčasnosti vieme, že finančné

prostriedky na podporu dotácia z rozpočtu BBSK na rok 2023 nie sú schválené žiadne finančné prostriedky.

Dlhoročná neúnavná aktivita starostu obce v žiadostiach na Lesy SR ŠP o realizáciu regulácie brehov vodného toku Ramžiná, kde voda podmyva pozemky sa v tomto roku stala úspešnou. Úsek od Obecného úradu popri vedľajšej obecnej ceste na Čillíky bol už dlhodobo predmetom žiadostí na realizáciu. Organizačnou zmenou pôsobnosti Lesov SR ŠP z Ministerstva pôdohospodárstva na Ministerstvo životného prostredia sa proces skomplikoval a predlžil. Regulácia potoka v úseku dlhom takmer 100 metrov sa nakoniec úspešne podarilo začať v auguste 2022. Stavba bola dokončená v októbri. Týmto ďakujeme Lesom SR za schválenie projektu, financií a realizácie investície v Tureckej. Veríme, že sa nám ešte podarí v budúcnosti byť úspešní v našich žiadostiach. Všetko záleží od financií, ktoré Lesy SR žiaľ nemajú v dostatočnom objeme na reguláciu vodných tokov, ktoré majú v správe. Táto aktivita bola jednou z najdôležitejších úloh starostu obce v minulom roku.

V auguste sme pripravovali tak ako po každý rok - vatru SNP – 78. Výročie osláv. Oslavy 78. výročia SNP sme si symbolicky pripomenuli pochodom k pamätníku SNP pri Kultúrnom dome a položením kytice padlým k pomníku.

V našej žiadosti na Nadáciu ALIANZ o finančný príspevok na merač rýchlosti sme boli úspešní. Preto sme mohli so spolufinancovaním obce pristúpiť k výberu dodávateľa radaru, Následne objednávky a montáže zariadenia v zmysle schváleného projektu dopravy a parkovania v obci. Tým sme zabezpečili zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky v dedine a dodržiavanie rýchlosti ako aj na dodržiavanie už osadeného dopravného značenia. Ďakujeme nadácií ALIANZ za finančnú podporu našej žiadosti.

V októbri sme sa pustili svojpomocne do pokračovania prác na Uhliarskom chodníku – Cesta medzi – Zastavenie č. 4 Staré a Nové tradície obce. S podporou Oblastnej organizácie cestovného ruchu sa nám podarilo umiestniť Infotabuľu s dvoma lavičkami na výhľad na okolitú prírodu obce, Líšku a bývalého lyžiarskeho strediska, ktoré je nefunkčné. Osadená je aj nová info tabuľa fotografie prírody z miesta pohľadu s popisom miest..

Rok 2022 bol aj rok volebný. 29.októbra sme si volili zástupcov samosprávnych orgánov VUC, ako aj do orgánov zástupcov miest a obcí. Starostom bol zvolený Ivan Janovec. Poslancami sa stali Ing. Milan Cisárik, Ján Turčan, Mgr. Zdenko Vacke, Ing. Mária Janovcová Homolová a Monika Danková.

Poslanie, vízia, ciele

A vízie na tento rok? Odpoveď je jasná. Musíme si uvedomiť, že sme malá obec s veľmi obmedzeným rozpočtom, ktorý nemá dostatok financií ani na základný chod obce. Vzhľadom k súčasnej napätej celospoločenskej situácii, zvyšujúcimi sa cenami energií, ako aj ostatných služieb, tovaru, neistým príjmom z podielových daní je ťažké niečo plánovať. Budeme radi keď v tomto roku preklenieme toto náročné obdobie. Zodpovednosť za chod obce a financie sú na prvom mieste, aby sme neohrozili už aj tak obmedzené samosprávne funkcie. Veľmi neradi by sme obmedzovali služby pre Vás, obyvateľov obce. Obyvatelia miest a obcí predsa nemôžu za to, že sa zvyšujú ceny tovarov a služieb. Preto by sme za svoje zaplatené dane a poplatky mali mať v rámci našich možností plnohodnotné služby.

Myslíme teda pozitívne, aj keď s obavou do budúcnosti. Všetci veríme, že sa tento rok situácia zmení k lepšiemu. Že budeme môcť žiť bez stresu a v zdraví spoločne so svojimi najbližšími. Zdravie a život je to najdôležitejšie a najcennejšie, čo máme. Mať pri sebe rodinu, niekoho blízkeho, kto Vám podá pomocnú ruku v prípade že je to potrebné, je veľmi dôležité.

A preto, keďže je Nový rok, podajme si ruky s ľuďmi, s ktorými sa denne stretávame a počas roka na to nebol čas. Nájdime odvahu pozrieť sa človeku do očí napriek tomu, že bolo kadečo. Hlavu hore, nebať sa povedať svoj názor, rozhodovať sa podľa svojho vedomia, svojho rozumu. Je to predsa náš život, naše zdravie. Dôležité je riadiť sa vlastným rozumom, nie tým, čo počujeme neustále z médií. Spoliehajte sa na svoj úsudok a rozum. Vážte a počúvajte si ľudí podľa ich skutkov nie podľa prázdnych rečí.

Základná charakteristika obce a jej organizácií

Obec Turecká je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami.

Obec nemá zriadené organizácie so samostatnou právnou subjektivitou.

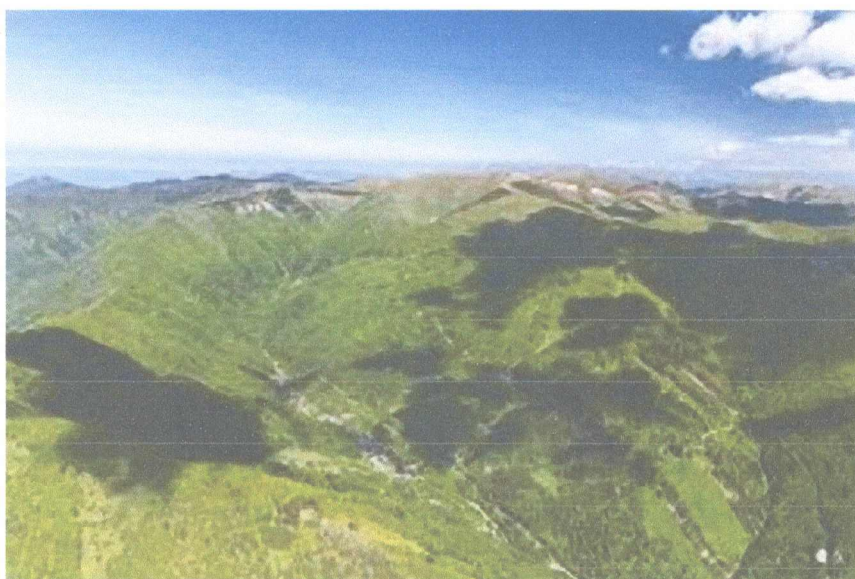
Geografické údaje, história

Turecká sa nachádza 17 km severozápadne od Banskej Bystrice v pohorí Veľkej Fatry v nadmorskej výške **610 m.n.m** na úpätí masívu Krížnej (1574 m n. m.). Prvé zmienky o obci sú z roku **1563**. Práve tom období pre **zvýšenie banskej ťažby**, ale najmä zabezpečenie hút v Starých Horách a v Banskej Bystrici drevným uhlím, Banskobystrická komora začala osídľovať Starohorskú dolinu.

Tak vznikli v okolí Starých Hôr nové **banické** (Polkanová), **drevorubačské a uhliarske osady** (Turecká, Jelenec, Prašnica).

Pôvodní obyvatelia Tureckej boli uhliari, ktorí pálili drevené uhlie pre okolité bane v Starohorskej doline. Po zániku baníctva na Starých Horách, zaniká v Tureckej aj uhliarstvo.

V súčasnosti je Turecká predurčená svojou polohou k **cestovnému ruchu**, hlavne **zimným športom a horskej turistike**.

Turecká dnes láka návštevníkov aj svojimi atrakciami. Pravidelne sa tu každoročne usporadúvajú unikátne už tradičné krňáčkové preteky dvojčlenných posádok na domácky vyrobených sedliackych saniach – krňáčkach, ktoré **vznikli v roku 1957** z podnetu miestnych občanov ako súčasť fašiangových zvykov. Stali sa vyhľadávanou zábavou ľudí prichádzajúcich sem zo širokého okolia i zahraničia. Od roku 1995 sa v Tureckej uskutočňuje súťaž vo varení a jedení bryndzových halušiek, ktorú vymyslel „Haluškový Otec“ Svetlan Turčan a počas mnoho úspešných rokov sa transformovala na „Majstrovstvá Slovenska a Európy vo varení a jedení bryndzových halušiek“.

Cirkevné dejiny Tureckej

Turecká od svojho založenia patrila ako celá starohorská dolina do banskobystrickej farnosti. Po založení **stálej misie na Španej Doline** jezuitmi v 16. storočí bola pričlenená k Španej Doline a keď v roku 1755 cisárovná Mária Terézia zriadila na Motyčkách novú misijnú stanicu a kláštor jezuitov, pričlenili k nej aj Hornú a Dolnú Tureckú. Od roku 1776 po založení farnosti Staré Hory je Turecká **filiálkou Starých Hôr**.

Kaplnka Ružencovej Panny Márie

V dolnej časti obce stojí **kaplnka zasvätená Ružencovej Panne Márii**. Kaplnku začali stavať v roku 1907, ako je zaznamenané vo farskej kronike na mieste, kde asi pred sto rokmi stála **kaplnka k úcte sv. Jána Nepomuckého** a slávnostne ju posvätil 11. októbra 1908 starohorský farár Bartolomej Roháč. Kaplnka bola vyzdobená secesnými maľbami, ktoré sú typické pre chrámové stavby na rozhraní storočí. V roku 1994 bola vykonaná prístavba kaplnky s celkovou rekonštrukciou interiéru a exteriéru.

Ústrednou sochou v kaplnke je **socha Panny Márie Ružencovej**, ktorá je zhotovená neznámym majstrom z lipového dreva. Hlavu sochy Panny Márie zdobí koruna, akú vraj nosila vtedajšia Uhorská kráľovná. Socha Panny Márie Ružencovej má bordové rúcho a modrý plášť po krajoch zdobený zlatým ornamentom. Na ľavej ruke drží malé dieťa – Ježiša Krista – Kráľa. V pravej ruke drží ruženec a zlaté žezlo. Okrem tejto ústrednej sochy sú po stranách kaplnky umiestnené sochy sv. Terezky Ježiškovej, Božské Srdce Ježišovo a sv. Jozef.

V obci sa nachádzajú ešte dva veľké **drevené kríže s ukrižovaným Ježišom a jeho Matkou Máriou** a viacero prícestných kaplniek zasvätených **Božskému Srdcu, sv. Barbore, sv. Jánovi, Ružencovej Panne Márii a sv. Floriánovi**. V kaplnke Ružencovej Panny Márie sa teraz slúžia sväte omše dvakrát v týždni.

Obec Turecká má 158 obyvateľov.

Plnenie funkcií obce

V zmysle § 4, ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec pri výkone samosprávy najmä:

- a) vykonáva úkony súvisiace s riadnym hospodárením s hnutelným a nehnuteľným majetkom obce a s majetkom vo vlastníctve štátu prenechaným obci do užívania,
- b) zostavuje a schvaľuje rozpočet obce a záverečný účet obce,
- c) rozhoduje vo veciach miestnych daní a miestnych poplatkov^{5a)} a vykonáva ich správu,
- d) usmerňuje ekonomickú činnosť v obci, a ak tak ustanovuje osobitný predpis, ^{5b)} vydáva súhlas, záväzné stanovisko, stanovisko alebo vyjadrenie k podnikateľskej a inej činnosti právnických osôb a fyzických osôb a k umiestneniu prevádzky na území obce, vydáva záväzné stanoviská k investičnej činnosti v obci,
- e) utvára účinný systém kontroly a vytvára vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky na jeho nezávislý výkon,
- f) zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce,

- g) zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, ^{5c)} udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump a miestnu verejnú dopravu,
- h) utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, ako aj utvára podmienky na zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti, na vzdelávanie, kultúru, osvetovú činnosť, záujmovú umeleckú činnosť, telesnú kultúru a šport,
- i) plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa^{5d)} a utvára podmienky na zásobovanie obce; určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská,
- j) obstaráva a schvaľuje územnoplánovaciú dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce, obstaráva a schvaľuje programy rozvoja bývania a spolupôsobí pri utváraní vhodných podmienok na bývanie v obci,
- k) vykonáva vlastnú investičnú činnosť a podnikateľskú činnosť v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce,
- l) zakladá, zriaďuje, zrušuje a kontroluje podľa osobitných predpisov svoje rozpočtové a príspevkové organizácie, iné právnické osoby a zariadenia,
- m) organizuje miestne referendum o dôležitých otázkach života a rozvoja obce,
- n) zabezpečuje verejný poriadok v obci; nariadením môže ustanoviť činnosti, ktorých vykonávanie je zakázané alebo obmedzené na určitý čas alebo na určitom mieste,
- o) zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok v rozsahu podľa osobitných predpisov⁶⁾ a dbá o zachovanie prírodných hodnôt,
- p) plní úlohy na úseku sociálnej pomoci v rozsahu podľa osobitného predpisu,
- q) vykonáva osvedčovanie listín a podpisov na listinách,
- r) vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.

Informácie o vývoji obce

Schodok rozpočtu v sume -11431,57 EUR zistený podľa ustanovenia § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Schodok rozpočtu bol vyrovnaný zo zostatku finančných prostriedkov z roku 2021. V hospodárení obce sa nenachádzajú významné neistoty ani riziká, ktoré by mohli narušiť jej stabilitu. Po ukončení roka do vypracovania výročnej správy nenastali žiadne udalosti osobitného významu.

Hospodárenie obce	Skutočnosť k 31.12.2022 v EUR
Bežné príjmy spolu	116 152,51
z toho : bežné príjmy obce	116 152,51
bežné príjmy RO	0,00
Bežné výdavky spolu	105 600,53
z toho : bežné výdavky obce	105 600,53
bežné výdavky RO	0,00
Bežný rozpočet	10 551,98
Kapitálové príjmy spolu	0,00
z toho : kapitálové príjmy obce	0,00
kapitálové príjmy RO	0,00
Kapitálové výdavky spolu	21 983,55
z toho : kapitálové výdavky obce	21 983,55
kapitálové výdavky RO	0,00
Kapitálový rozpočet	-21 983,55
Prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	-11 431,57
Vylúčenie z prebytku	0
Upravený prebytok/schodok bežného a kapitálového rozpočtu	-11 431,57
Príjmy z finančných operácií	15 496,72
Výdavky z finančných operácií	0,00
Rozdiel finančných operácií	15 496,72
PRÍJMY SPOLU	131 649,23
VÝDAVKY SPOLU	127 584,08
Hospodárenie obce	4 065,15
Vylúčenie z prebytku	
Upravené hospodárenie obce	4 065,15

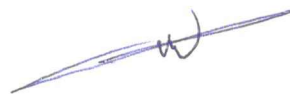
Hlavné údaje zo súvahy

P.č.	Položka aktív	Rok 2021	Rok 2022
	SPOLU MAJETOK	262589,65	276073,77
A	Neobežný majetok	242126,06	269490,29
A.I	Dlhodobý nehmotný majetok	381,85	298,45
A.II	Dlhodobý hmotný majetok	212266,21	239713,84
A.III	Dlhodobý finančný majetok	29478	29478
B	Obežný majetok	20463,59	6080,13
B.I	Zásoby	223,74	223,74
B.II	Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	0,00	0,00
B.III	Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
B.IV	Krátkodobé pohľadávky	4743,13	1791,24
B.V	Finančné účty	15496,72	4065,15
B.VI	Poskytnuté návratné finančné výpomoci dlhodobé	0,00	0,00
B.VII	Poskytnuté návratné finančné výpomoci krátkodobé	0,00	0,00
C	Časové rozlíšenie	0,00	503,35

P.č.	Položka pasív	Rok 2021	Rok 2022
	Vlastné imanie a záväzky	262589,65	276073,77
A	Vlastné imanie	215001,74	224856,27
A.I	Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
A.II	Fondy	0,00	0,00
A.III	Výsledok hospodárenia	215001,74	224856,27
A.III.1	Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov	216615,03	223150,96
A.III.2	Výsledok hospodárenia za bežné obdobie	-1613,29	1705,31
B	Záväzky	12530,69	15838,88
B.I	Rezervy	594	840
B.II	Zúčtovanie medzi subjektami verejnej správy	0,00	0,00
B.III	Dlhodobé záväzky	589,53	584,48
B.IV	Krátkodobé záväzky	11347,16	14414,40
B.V	Bankové úvery a výpomoci	0,00	0,00
C	Časové rozlíšenie	35057,22	35378,62

Hlavné údaje z výkazu ziskov a strát:

Položka	Rok 2021	Rok 2022
Spotrebované nákupy	16150,45	22645,34
Služby	29157,28	24912,44
Osobné náklady	44817,96	49364,19
Dane a poplatky	57,18	57,18
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	327,16	788,72
Odpisy, rezervy a oprav.pol. a zúčt.čas. rozlíšenia	2620,73	3026,48
Finančné náklady	66,60	128,90
Mimoriadne náklady	0,00	0,00
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	598	11355,40
Náklady spolu	93795,36	112278,65
Tržby za vlastné výkony a tovar	5446,40	9518,01
Aktivácia	0,00	0,00
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	75153,32	82205,02
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	1347,16	723,27
Zúčtovanie rezerv a opr. položiek a účtovanie čas.rozlíšenia	600	594
Finančné výnosy	0,00	0,00
Mimoriadne výnosy	0,00	0,00
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach	9635,19	20943,66
Výnosy spolu	92182,07	113983,96
Výsledok hospodárenia pred zdanením	-1613,29	1705,31
Splatná daň z príjmov	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia po zdanení	-1613,29	1705,31

Ivan Janovec
starosta obce